AVİM Yorum • No: 2018 / 42 • Mayıs 2018

ERMENİSTAN'IN BAŞBAKANI DEĞİŞTİ ANCAK SÖYLEM HALA AYNI

Tutku DİLAVER

Analist

Nikol Paşinyan, Ermenistanda Başbakan seçilmesinin ardından, ilk ziyaretini 9 Mayısta Dağlık Karabağa gerçekleştirdi. Paşinyan, Ermenistanın uzun süredir işgal altında tuttuğu Dağlık Karabağın Hankendi (Stepanakert) şehrinde, Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin geleceği ve Karabağ politikası hakkında bazı açıklamalarda bulundu. Paşinyanın bu açıklamalarından yola çıkarak yakın gelecekte izleyebileceği dış politikaya dair bir takım çıkarımlar yapmak mümkün görünüyor. Bunun için öncelikle Türkiye hakkındaki sözlerine, daha sonra ise Karabağa dair açıklamalarına yakından bakmak gerekiyor.

Paşinyan Türkiye hakkında yaptığı açıklamalarında şunları söylemiştir;

> *Biz Türkiye ile ön şartsız ikili ilişkilerin normalleşmesinden yanayız. Biz herhangi ön şart aramıyoruz. Arayan taraf Türkiye. Bu ön şartı da üçüncü bir ülkeyle olan ilişkilerine bağlıyor [Azerbaycanı kastediyor]. Biz soykırımı tanımalarını da beklemiyoruz. Biz bu konunun uluslararası düzeyde tanınması için çaba sarf ediyoruz. Bunu da benzer trajedinin bir daha tekrarlanmaması için yapıyoruz.**[1]***

Bilindiği üzere, Ermenistan siyasetinde bu tarz söylemler sıklıkla tekrarlanmaktadır. Örneğin Serj Sarkisyan, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 72. oturumunda yaptığı konuşmada, Türkiyenin önkoşul içeren tavrının Zürih Protokollerinin ruhuna zarar verdiğini söylemişti.[2] Daha sonra ise söz konusu protokolleri tek taraflı olarak iptal ettiğini açıklamıştı.[3] Bir halk hareketiyle iktidara gelen ve ülkeyi yeni bir çizgiye oturtma iddiasında olan Paşinyanın bu demeci de bir nevi eski söylemin tekrarı niteliğindir. Paşinyanın ön koşullar olmadan ikili ilişkilerin normalleştirilmesinden yana olduğu şeklindeki ifadesi aslında Ermenistanda sürekli ifade edilen ve hiç de yeni olmayan bir söylemin, hem de aynı sözcüklerle, ifadesinden başka bir şey değildir. Dolayısı ile şu aşamada Ermenistanın Türkiyeye yönelik politikasında herhangi bir farklılık görülmemektedir.

Kaldı ki, Başbakan seçilmesinin hemen ardından ilk resmi ziyaretini Dağlık Karabağa gerçekleştirmesi ve ziyaretinin zamanlaması da manidardır. 8 Mayıs tarihi Azerbaycanın Şuşa kentinin işgal edildiği tarihtir. Şuşanın işgalinin yıl dönümünde Paşinyan, Dağlık Karabağın *kendi kaderini tayin etme* (self determinasyon) hakkının Azerbaycan tarafından tanınması gerektiğini dile getirmiştir. Karabağ için barış müzakerelerinden yana olduğunu fakat bu müzakerelerde Dağlık Karabağdaki de facto Ermeni yönetiminin kendisini temsil

etme hakkı bulunduğunu ifade etmiştir.[4] Dolayısı ile Ermenistanın bundan sonra Karabağın hakları ile ilgili herhangi bir meseleyi dile getirmeyeceğini belirtmiştir.

Dolayısıyla Paşinyan, Karabağ sorunu hakkında yeni bir açılım önermemektedir. Şimdiye kadar herhangi bir olumlu sonuç vermemiş siyaseti sürdürmek niyetindedir. Bu çerçevede, meseleyi Azerbaycan-Karabağdaki illegal, de facto Ermeni yönetimi arasındaki bir sorun olarak göstermeye çalışmaktadır. Ancak unutulmamalıdır ki, Dağlık Karabağda bugüne kadar sürdürülmekte olan işgal, Ermenistan tarafından yapılmış bir işgaldir. Dağlık Karabağ savaşı sırasında BM tarafından alınan 822, 853, 874 ve 884 sayılı kararlar da, Ermenistanın saldırgan ve işgalci taraf olduğunu teyit etmektedir.[5] Diğer yandan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Chiragov ve Diğerleri / Ermenistan davasında davalı tarafın Ermenistan Cumhuriyeti olduğuna hükmetmiştir.[6] Karar metninde *etkin kontrol* tanımlamasına yer vererek Ermenistanın açıkça işgalci konumda olduğunu teyit etmektedir. Bu davanın tutanaklarında, Dağlık Karabağ sözde yönetiminin bağımsız ve özerk bir yönetim olmadığı, siyasi, askeri ve ekonomik açısından Ermenistana bağımlı olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla, Paşinyanın Karabağ sorununu Azerbaycan ve sözde Karabağ yönetimi arasında bir sorunmuş gibi gösterme çabası sonuçsuz kalmaya mahkum bir çabadır.

Son olarak, Paşinyanın 1915 olaylarının uluslararası alanda soykırım olarak tanınması için çaba sarf edileceğini söylemesi de Türkiye ile ilişkilerinde eski çizginin devam ettirileceğini göstermektedir. Böyle bir çaba, Türkiye üzerinde baskı kurma amacını taşımaktadır. Hakkında herhangi bir geçerli yargı kararı bulunmayan bu tartışmalı tarihi olayları uluslararası platforma taşımak üzerinden izlenecek bir siyaset, Paşinyanın seleflerinden farklı bir politika benimsemeyeceğini göstermektedir.

[1] Paşinyan'dan sürpriz Türkiye açıklaması. *Haber7.* 09 Mayıs 2018 http://www.haber7.com/dis-politika/haber/2620787-pasinyandan-surpriz-turkiye-aciklamasi (Erişim: 14.05.2018)

[2] Ermenistan Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyan'dan Türkiye açıklaması. *HaberTürk.* 21. 09. 2017. http://www.haberturk.com/ermenistan-cumhurbaskani-serj-sarkisyan-dan-turkiye-aciklamasi-1640324 (Erişim: 14.05.2018)

[3] Ibid.

[4] We can speak about mutual concessions only in case Azerbaijan recognizes Artsakhs right to self-determination Armenian PM*ArmenPress.* 09.05.2018 https://armenpress.am/eng/news/932932.html (Erişim: 14.05.2018)

[5] Dilaver T. Ermenistan Cumhurbaşkanının Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisindeki Konuşması. *AVİM.* 02 Şubat.2018. http://avim.org.tr/tr/Yorum/ERMENISTAN-CUMHURBASKANININ-AVRUPA-KONSEYI-PARLAMENTERLER-MECLISINDEKI-KONUSMASI (Erişim: 13 Mayıs 2018)

[6] Tuncel T. K. Hukuki Açıdan Dağlık Karabağ Sorunu: Chiragov ve Diğerleri v. Ermenistan Davası . 26.06.2015. http://avim.org.tr/tr/Analiz/HUKUKI-ACIDAN-DAGLIK-KARABAG-SORUNU-CHIRAGOV-VE-DIGERLERI-V-ERMENISTAN-DAVASI (Erişim: 13 Mayıs 2018)

Yazar Hakkında :

Tutku Dilaver, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler bölümünden 2015 yılında mezun olmuştur. 2020 yılında Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalına bağlı Kafkasya Çalışmaları Programında tezli yüksek lisansını tamamlamıştır. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

2017 Ağustos ayında Avrasya İncelemeleri Merkezinde (AVİM) başladığı 6 aylık uygulamalı eğitim programını tamamlamış, Misafir Araştırmacı olarak AVİM'e katılmıştır. 2019-2023 yılları arasında AVİM'de Analist olarak çalışmıştır.

Atıfta bulunmak için: DİLAVER, Tutku. 2020. "ERMENİSTAN'IN BAŞBAKANI DEĞİŞTİ ANCAK SÖYLEM HALA AYNI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2018 / 42. Mayıs 15. Erişim Kasım 10, 2020. https://mail.avim.org.tr/tr/Yorum/ERMENISTAN-IN-BASBAKANI-DEGISTI-ANCAK-SOYLEM-HALA-AYNI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır